

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik naponként, — az ünnepek kivételével.

Felelős szerkesztő:
HEGYESY VILMOS.

Kiadó és laptulajdonos:
AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.
Hirdetések ☐ cm.-ként 10 fillér, nyílttér petit sora 40 fillér
Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. sz. 1.

„Mi kell a magyar népnek?”

Kolozsvár, febr. 18.

A magyar nép felettébb pártoskodó természetű. Azért a magyar népnek mindenekelőtt párt kell. Sok párt; minél több párt; mindig új, újabb és legújabb párt, hogy kedvére pártoskodhassék.

Mi kell még a magyar népnek? A magyar nép, melynek lelke a jog és igazság iránt olyan fogékony, még pártoskodásában is keresi a jogczimet. Azért a magyar népnek, ha már megvan a párt, ahhoz kell jogczim, azaz program is.

Kell-e még valami a magyar népnek? A magyar népnek nem kell több semmi sem. Főleg pedig mellékes dolog, hogy mi van a programban. Mert a program ígéret lévén, a jó magyar nép, mely oly sok ígéretet és kevés ígéret-beváltást lát, csak azt kívánja még, hogy az ígéretek minél kápráztatóbbak, minél fényesebbek, minél képtelenebbek legyenek. Ugy de új, újabb és legújabb program és kápráztató ígéretek: ez a két fogalom teljesen egy...

Nem mi mondjuk ezeket, hanem mi csak úgy vettük ki az „Új párt” pártalakítási kis katejából, amely ha talán megírva nincs is, de a gyakorlatban mégis létezik. Létezik a párt-szervezésben, a programadásban, a szózatintézésben, a melyekben nem csak bizonyos XX. századbeli gyakorlati fogások találhatók, hanem néminemű hűség is, a jó tyuknak hűsége, a mely t. i. kotkodácsolása mellett naponként híven beszállítja a maga „egy tojását”, nevezzük bár ezt programnak, szózatnak, vagy bárminek.

Hanem hát tegyük fel újból a kérdést: Mi is kell hát a magyar népnek? Ugy látjuk, hogy a magyar népnek vannak elsőrangú szükségletei, de vannak másodrangúak is. A nép, „az Isten adta nép”, az „őh nép” csak amazokat érzi igazán, de bizonyára méltányolja a másodrangúakat is, ha ezt az „Urak” szép világitásba helyezik előtte.

A magyar nép kiválólag földmives nép. Él-hal az anyaföldért. Azért neki mindenekelőtt föld kell, azaz újabb és sikert biztosító telepítési rendszer, „különös tekintettel a kisbirtok képződésére”. A kinek földje nincs, annak munka kell, tehát nagyarányú állami beruházások. A munka mellett jóléti intézmények, a munkás-ügy egészséges szabályozása. Ezekben biztosíthatnák a kejlő jövedelem.

De terheket is kell csökkenteni. Azért szükséges az adórendszer egyszerűsítése, a fogyasztási adók leszállítása, a községi adók mérséklése s végül a létminimum biztosítása.

Hogy pedig a jó mellett a jogokban sem legyen hiány: kell, hogy a választói jog kiterjesztessék és az igazságszolgáltatás olcsóbbá tétessék.

Ezek a magyar népnek elsőrangú szükségletei, a melyeket nem az „Új párt” fedezett fel, hanem ezekre törekszik valamennyi régi párt is. Ezt munkálja a kormány is állandóan. Hanem az bizonyos, hogy a program mindig szebben füst, mint a gyakorlati élet. És ha a kormány már nyolcz éve szakadatlanul dolgozik az adórendszer gyökeres reformján, ez semmi ahoz képest, ha az „Új párt” hangosan hirdeti, hogy „az adórendszer reformját

jövedelmi progressiv alapon” kívánja. És ez így van a többi kérdéseknél is, hol szintén folyik az öntudatos munka, de azért az „Új párt” mégis úgy tünteti fel a dolgot, mintha ő találta volna fel a puskaport. Ezen eljárás röviden szólva: »Vakulj magyar!»

Hanem mindez még nem elég a magyar népnek. Neki kell egységes magyar nemzeti állam, önálló vámterület, nemzeti jogbank, külön magyar udvartartás és külön főudvarmester is. — Neki kell a közoktatás államosítása, az Ausztriával való tökéletes paritás, magyar kommandó, a közigazgatás államosítása, a felekezetek rendszeres segélyezése és utoljára — bár nem a legalacsonyabb kívánság — kell még katolikus autonómia is.

Igen! ha már megkapta a magyar nép az ő elsőrangú szükségleteit, bizonyára magáénak fogja vallani az utóbb említetteket is. Hogyne! hiszen magunkéinak valljuk azokat mi is. De... „est modus in rebus, sunt certi denique fines.” Ezen kívánságokat, mint kápráztató fényes ígéreteket, minden megkülönböztetés nélkül, minden sorrend nélkül, a világ elé tárni talán még sem volna szabad.

A kinek módja és alkalmja volt, hogy egy nemzet gyakorlati politikájának hajójában a kormányzatot kezelje, bizonyára ismeretei vannak az élet tengerének szirtjei, örvényei, zátonyai, szélvészai, áramlatai felől is. És a magyar nép, a maga józan „paraszt eszével” úgy tudja, hogy a ki vizekre száll és messze utat akar megtenni, annak először is a hajóját kell rendbe hozni. Mert rozoga alkotmányával neki indulni, szánt-szándékkal neki menni

TÁRCZA.

Mátyás király.

(1458—1490.)

Magyarázat Fadrusz szobrához.

Írta: Dr. Köváry László.

XXI. Mátyás rendezi a visszaállított Magyarországot. A nádorságot, közigazgatást s hírszkodást alkotmányos alapjára visszavezeti.

Mátyás király, a mint Ausztriát, Bécsét megszállta, első gondja, hogy a másfélszázad alatt társadalmi s közéletünkbe benyomult hűbérrendszert nyomokat lehetőleg törölje, a produktív népellemet törvény oltalma alá helyezze s a közrend-fenntartás tényezői hatáskörét körvonalozza.

A mint Ausztriát, Bécsét megszállta, Magyarországon helyettesről gondoskodik, 1485-ben országgyűlést hívott össze, be akarja tölteni az Ország Mihály által üresen hagyott nádori széket. Választás előtt, a régi szokásjog és törvények alapján hatáskörét egy törvényezikben

foglaltatja, melyek rubrumai szószerint következnek. A nádort a királyválasztásnál az első szavazat illeti. A nádor a trónörökösnek agyámja, gondnoka, király nem létében, vagy annak gyermekkorában országgyűléseket hirdethet. A nádor az ország főkapitánya. Az ország lakóit közt felmerülő egyenetlenségeket tartozik kiegyenlíteni, elfojtani. A király és az ország lakóinak között támadt viszályt ki kell egyenlítenie. Kihallgatja a külföldi követeket, ha ezt a király nem tehetné; köteles a panaszokat a király elé terjesztetni. Ő az ország legfőbb bírása. A király távollétében annak helytartója s a 11. és 12. cikkely szerint a kunság és Dalmácia bírása. S az így körülírt hatáskörrel az országgyűlés választása Zápolya Imrére esett.

Egy év múlva, 1486-ban Bécsből ismét Budára jő. Meghallgatja Zápolya Imre nádort, Dóczy Orbán püspököt, kincésárnokát, Drágfi Tamást. Országgyűlést hirdet, hozatja a törvényt, mi Mátyás király Csunstitúciója nevet kapott. Előszavában hivatkozik arra, hogy hadjárata alatt a hatalmaskodások mindennapivá lettek: helyre kívánja állítani a személy és vagyonbiztonságot, formulázni kívánja a régi jogrendet s azt örök törvénykép kívánja hagyni az utó-

dokra. A bevezetésben előrebocsátja, hogy kívánatos, hogy a királyok inkább az állandó intézkedésekkel, mint a korlátlan hatalommal kormányozzák népeiket; hogy a törvény épen úgy tartja fenn az országot, mint a fegyver. A hatalmasokkal is megkívánja értetni, hogy nem tarthat tovább, hogy csak a nép hordozza a terheket, mert a birtokkal kötelezettségek járnak.

A nemzetet, mint a törvényhozás másik tényezőjét, az okmányok eddigi subditus kifejezése helyett a szöveg regnicolárnak nevezi. Az országgyűlés Dieta regnicolarum elnevezést kapott. Nem a vérszerződés, Szent-István, László és Kálmán s az Arpád-királyok decretumai, s a II. Endre aranybullájában letett alkotmányunkat veszi revízió alá: hanem az Arpád-királyok után, az idegenből jött királyok alatt, nyugatról benyomult hűbéri jog, hűbéri szellem invasiójának kíván gátat vetni. Azon szellemnek, mely a nemzet egységét, társadalmát töredékekre szaggatta, a gyengébbeket a hatalmasok szolgásgába hajította.

Nagy Lajos a banderális rendszer behozatalával osztályokat indított be. Arisztokráciát, jobbágyságot. Mátyás súlyt fektet a népre, annak emberi jogaira: a jobbágyság szabad költöz-

az áradatnak és viharoknak és azután a széllel és hullámokkal folytatott küzdelemben tatarozni, erősíteni akarni a hajót: ez egy kissé különös gondolat.

A mi felfogásunk szerint a magyar népnek mindenekelőtt az kell, hogy gazdasági és kulturális szempontból megerősödjék, megizmosodjék. Ha pedig mindkét szempontból elég erős: minden küzdelem, minden kockázat nélkül megszerzi magának mindazt, a mi önálló nemzeti és állami létének szükséges követelménye akár bent, akár pedig kint.

Nagy dolgokat akarni és elhibázni az ezekhez vezető helyes utat, ez végzetessé válhatik a nemzetre nézve. Bizonyára lesz annyi józanság a magyar politikai élet mindenkor vezetőiben, hogy ilyen utvesztőbe ne tévedjenek. A ki mégis megteszi: arra bátran idézhetjük az egykori debreczeni poéta versét:

„Atilla nagy hős volt, sokat ölt és vágott —
Ő találta fel a szűk magyar nadrágot.”

Politikai hírek.

Kolozsvár, febr. 18.

A M. Á. V. reformja. A „Pol. Ért.” jelenti: A magyar királyi államvasutak reformjára vonatkozó hírünkkel kapcsolatban a legilletékesebb helyről azt az értesítést kaptuk, hogy a szóban levő decentralizáló reform dolgában a minisztertanács még nem döntött, s így az egész jelzett reform ez idő szerint még aktualitással nem bír.

Főispáni installáció. Brassóba jelentik, hogy Székely György főispán beiktatása március 3-án lesz.

Miniszteri premiére.

Budapest, febr. 17.

Kállay Béninek kipróbált és nagy sikerrel dolgozott kezéből kihullván a bosnyák-hercegovinai kormányzás gyeplője, új ember került abba a fontos állásba, a melyet a kelletnél korábban elhunyt kitűnő államférfiu több mint két évtizeden

át töltött be valóban önfeláldozó buzgósággal.

Az új ember: rajeczi *Burián* István báró. Tavaly augusztusban ült a közös pénzügyminiszteri székbe, a mivel együtt jár Bosnyákország és a Hercegovina kormányzásának legfőbb vezetése. Addig a nyilvánosság előtt nem szerepelt. A diplomáciai kabinetek érdekes félhomályában töltötte életét, gyakran igen nehéz viszonyok között hathatósan képviselvé és előmozdítván a Keleten Magyarország és Ausztria érdekeit. Miniszteri kinevezése óta bezárkózott dolgozószobájába és fáradhatatlanul tanulmányozta az immáron gondjaira bízott, megszállott tartományok ügyeit és viszonyait. A delegációk ülésezése szolgáltatta neki az első alkalmat arra, hogy munkájának eredményével megjelenjék a nyilvánosság előtt. Ez az első föllépése már az osztrák delegációban elárulta, hogy a miniszter szorgalmasan fölhasználta az utóbbi fél-estendő: alaposan tájékozta magát új működési körében. A mellett jó szónoknak bizonyult, a kit a legfogasabb kérdések sem hoznak zavarba, mert nyomban meg tudja adni azokra a választ és a fölvilágosítást.

Burián István báró a magyar delegáció egyesült négy albizottsága előtt elmondott beszédével határozottan kedvező hatást ért el. A magyar közvélemény előtt már annak rokonszenvesnek kell lennie, hogy megint magyar ember áll a bennünket oly közről érdeklő megszállott tartományok élén. Ámde a miniszter tegnap kifejtett programjával olyan egyenlőségnek mutatta be magát, a kinek nincsen szüksége előlegezett jóindulatra, mert saját tehetségével és készségével ki tudja vivni magának a kellő pozíciót a nemzet közmegebecsülésében. Az új miniszter bosnyák programja megérdemli mindazoknak közelebbi figyelmét, a kik az obstrukción túl egyéb iránt is érdeklődnek.

Mindenek előtt azt kell konstatálnunk, hogy Buriánnak nemcsak származása és neve, hanem érzése és gondolkozása is magyar. Fejtegetéseiből önkénytelenül ki-

érezzük, hogy bőven megvan benne a készség arra, hogy fontos új állásában becses szolgálatokat tegyen hazájának. Kíváncsi, hogy ne bénítsuk meg ezt a becsületes törekvését ugyanolyan hajszával, a milyennel elődjének, Kállay Béninek legjóravalóbb szándékát is innen hazulról minduntalan meggyanusították. Burián nemcsak hogy kijelentette, hogy mindig szíven fogja viselni Magyarország jogos érdekeit, hanem azonfölül mindjárt jóindulatulag buzdította a magyar ipar és kereskedelem képviselőit, hogy bátran igyekezzenek minél jobban meghódítani a bosnyák piacokat. A miniszter nyitva tartja az utat honfitársai előtt minden téren, egyedül rajtuk fog mulni, mennyire lesznek képesek megbirkózni versenytársaikkal, a kiket Bosnyákországból utoljára sem zárhat ki a közös miniszter, bár mennyire magyar ember legyen is.

Hogy mesterséges akadályok nem állják útját a magyar ipar és kereskedelem terjeszkedésének, erre bizonyágul kimutatta a miniszter, hogy a bosnyákországi közszállításokban Magyarország 43,4%-kal, az új vasút építésénél 40—50%-kal részesedik. Annak feltüntetésére pedig, hogy az osztrák állampolgárság nem előny arra, hogy valaki alkalmazást kapjon a bosnyák hercegovinai közigazgatásban, föl- említette a miniszter, hogy ezeknek az alkalmazottaknak a 38,29%-a magyar állampolgár és csak 34,5%-a osztrák állampolgár. Egyben azután mindjárt szemébe nézett a megszállott tartományok rendszeres germanizálásáról sürűen fölhangzó vádaskodásnak. Mivel üzzük ezt a rendszeres germanizálást, kérdezte a miniszter, a közigazgatással, avagy az iskolával? És feleletül megmagyarázta, hogy az adminisztráció is, a közoktatás is tisztán bosnyák, tehát egyik sem germanizálhat.

Szeretettel foglalkozott a miniszter a bosnyák-magyar forgalom örvendős fejlődésére valló adatokkal. Ezekből kitűnik, hogy Magyarország bevitele Bosnyákországba folytonosan emelkedik. Legcsattanósabb példa erre nézve, hogy a m. kir. Kereskedelmi Múzeum az 1897. évben 1,954.415 korona, az 1901. évben

ködését biztosítja. Főczélja a nép és köznevelés megvédése.

Az Árpádok alatt a politikai hatósággá felett vármegye, s a III. Endre által codificált megyei hatóság alól a hatalmasok magokat ki kezdték vonni: Mátyás jogkörét helyreállítja, megszüntetve a nádor vándorbíráskodását, köz- igazgatást, bíráskodást a vármegyék kezébe adja. Mint nobile officiumot, ki vállalni nem akarja, fizet. A főispánt tanácsa meghallgatásával a király nevezi, az alispánt a főispán nevezi, a szolgabírákat a megye választja, kik a végrehajtással vannak megbízva, az assessorokat a megye auktorizálja. Az olygarkiaival az egykori megyéket állítja sorompóba. Statárium jogával ruhazza fel.

Az országgyűlés Mátyástól már megkapta a diéta rendet, Mátyás a diétát Szentgyörgy-napra rendszeren összehívta. A sok országgyűlésen való személyes megjelenés terhére kezdett válni a nemességnek: 1472-től a megyéknek csak küldöttei s előkelői jelennek meg. A nemesség hordozza a katonáskodást, a nép subsidium ter- hét, mit az országgyűlés szavaz meg, 1478-ban hat évre. A községi közterhek alá mindenki bevonatott, birtoka arányában.

Törvényhozásának legközelebbi célja a feudá-

lis szellemből fakadó hatalmaskodás megféke- zése, e végre a bíráskodás és igazságszolgáltatás rendezése. A törvény előtti egyenlőség elvét az előtte lefolyt idők megsemmisítették. Hoz- zánk is bejött: kinek a mennyi ereje, annyi a joga. A hatalmasak fegyveresen s felfegyverzett tanukkal jelentek meg. Elrendelte a fegyvernél- küli megjelenést.

Az igazságszolgáltatás alapelveit a középkor fogalmai alól felszabadította. Az országos bíróságot a királyi hatalomtól függetlenné tette. A törvény előtti jogegyenlőség bizonyos nemét ve- zette be. A párbajt, mint istenítélet és a mi Róbert Károly alatt a Zách nemzetség kiirtását megengedte, az elitéltekkel egyszersmind mara- dékaik lakoltatását eltörölte. A jogélet és per- jog körül elharapódzott visszaélések kiirtására polgári perrendtartást dolgoztatott, azt elfogad- tatta s törvénykönyve jogszolgáltatásunknak szá- zadokon át vezérfonala lett, mi évtizedeken át huzódott, a leghosszabb örökösödési pert nyolcz oetávan lejártni rendelte.

Codifikáltatta, hogy a nemest megidézés és ítélet nélkül személyes szabadságától megfosz- tani nem lehet. De minden bíráskodás, közigaz- gatás, kormányzás elleni hatalmaskodást felség-

sértésnek minősített, mi fej- és vagyonvesztés. De Mátyásra, az igazságosra vall, hogy annak, a felségsértésben találtaknak tizenkét napig valakinél vendégjogot biztosított s meg lett engedve, hogy a ki menedéket adott, az kegye- lemért folyamodhasson, hogy az ügy elejébe kerüljön.

A hatalmaskodók részére menhelyül rendesen a várak, erődített kolostorok szolgáltak. Tör- vény keletkezett, hogy a magyar alkotmány előtt meg nem hajló várak, kolostorok le- romboltassanak s törvénybe ígattatott, hogy a ki perét Rómába viszi, javadalmát, fejét veszti.

Mátyás itt kivonatolt constitucziója az első nagy királyok óta a magyar legislaturának s a nemzet politikai szellemének leghatalmasabb alkotása. Erekljeszámba megy, a mennyiben első törvényalkotásunk, mely akkor mindjárt nyom- tatásban megjelent. S világ történelmi jelenség, a mennyiben Európában a népek és nemzetek emberi és polgári jogai ennyire kodifikálva nem voltak.

A külföld nem ismerte a magyar alkotmányt. Mátyás constitucziója nem oetroy királyi kegy- adomány, a nemzet akaratából, az országgyűlés végzéséből keletkezett. S már maga a keletke-

pedig már 4,768.736 korona értékű magyar árut helyezett el a bosnyák hercegovinai piacokon.

Buzduljunk föl ezeken a kedvező adatokon. Fordítsuk végre figyelmünket hatásosabban a megszállott tartományokra, a hol nagyon fontos érdekeink fekszenek. És vegyük hasznát annak, hogy megint magyar államférfi, tehát a mi emberünk intézi ezeknek az országoknak a sorsát. Biztatást találhatunk erre eleget Burián programbeszédében.

Az orosz-japán háború.

Kolozsvár, febr. 18.

A japán flotta operálásáról napok óta nem érkezik semmi bizonyos hír. Minthogy azt tudjuk egyes távirati jelentésekből, hogy a Port-Arturnál levő orosz hajóraj elhagyta a kikötőt, ebből következtethetjük, hogy a japán flotta, mely körülzárva tartotta a port-arturi orosz hajórajt, fölszedvén horgonyait, más állást készül foglalni és a sik tengeren jár. Mivel pedig azt is olvassuk, hogy a Wladivosztkból eltávozott orosz hajók sietve mennek oda vissza, azt gyaníthatjuk, hogy az orosz hadvezetőség arról értesült, hogy a japán flotta Wladivosztk ellen készül támadásra. Ennek viszont az lehetne a célja, hogy ott szállítson nagyobb szárazföldi sereget partra Japán és így megkerülvén a Jalu folyót jussanak el Mandzsuriába, melynek főhelyén Mukdenben van most az orosz helytartó főhadiszállása. Jelentős hírek azok is, a mik az orosz csapat-parancsnokok fölváltásáról szólnak, mert az orosz hadvezetőség bizalmatlanságáról és zavaráról tanuskodnak. Újabb a következő jelentések érkeztek:

Az orosz helytartó parancsa.

Port-Artur, febr. 17.

Alexejev helytartó a következő parancsot intézte a tengeri és szárazföldi csapatokhoz:

A hős hadsereget és hajóhadat legfelsőbb helyről reám bízták. Most, a midőn a császár, Oroszország és a világ figyelme reám fordul, gondoljuk arra, hogy szent kötelességünk a császárnak és a hazának szolgálni. Oroszország nagy és hatalmas, ha ellenségünk erős, úgy adjon ez új erőt és hatalmat leküzdésére. Nagy az

zés, a forrás a középkor szemében merénylet a középkor ellen. Miután a világi hatalom forrása felett, a pápaság és császárság századokon át fegyveres harcban állt egymással.

Nem annyiban a hűtlen kolostorok és várak lerombolását mondhatni utólag szentesítő törvényezik, mint a nádorságról szóló törvény ütközött össze a középkor szellemével: benne különösen a királyi választás jogának proklamálása, kifejezésre juttatása a magyar alkotmány azon alapelveinek, hogy a királyi jogok a nemzet akarataiból erednek, s a koronázásban ruháztatnak át a választott királyra.

Ezekben megtámadva látták a hatalom eredetének középkori elméletét, mely a canonjog szerint isteni eredetű, a pápaságtól ered; s a hűbérjog megtámadva láttatott abban az irányban, hogy szerinte a hatalom a dinasztikára van ruházva, a népek, nemzetek további joga tőlük ered.

A mint a Thuróczy krónikája, a magyarok első története, a Mátyás constitúciója, mely a magyar alkotmány szellemét hirdette, Lipésben, 1488-ban megjelent, kiáltványkép hangzott a hűbérrendszer fokozatos szolgátságában élő népek, nemzetekhez.

orosz katona- és tengerész-szellem, hadseregünk és tengerészetünk sok dicsőséges nevet ismer, a mely mind például szolgáljon e pillanatban. Egyesüljünk az előttünk álló közdelemben. Mindenki őrizze meg nyugalma, hogy jobban teljesíthesse kötelességét és a Mindenható segítségén remélve, végezze mindenki kötelességét s emlékezzék arra, hogy az Istenhez való fohászkodás és a császár szolgálása sohasem hiába való. Éljen a császár és a haza! Isten velünk, hurra!

A szárazföldi ütközet.

Páris, febr. 17.

A Kelet-Ázsiából jövő összes hírek megerősítik azt a föltevést, hogy legközelebb szárazföldi ütközet várható. A New-York Herald-nak jelentik Csifuból, hogy az oroszok a legnagyobb sietséggel küldenek újabb csapatokat a Jalu folyóhoz, a hol nagy szárazföldi ütközetet várnak. Utasok jelentik, hogy folytonosan nagy csapatok érkeznek Karbinba. Pétervárról is azt táviratozzák, hogy a japánok minden előkészületet megtettek már és legközelebb nagy fontosságú események várhatók.

Alexejev — fáradt.

London, febr. 17.

Port-Arturban és Dalniban az orosz csapatok között nagy a halandóság. Hír szerint Alexejev admirális nem bírja el többé a reá báramló munkát.

Új orosz parancsnok.

Pétervár, febr. 17.

Cseremetiev tábornok, az ázsiai csapatoknak egyik parancsnoka, a kit a császár tegnap kihallgatáson fogadott, azonnal elutazott Kelet-Ázsiába. Az orosz kormány el van határozva, hogy a tibeti kérdésben nem mutat gyöngegséget.

Merre van a japán flotta?

London, febr. 17.

A reggeli lapok táviratai egyetlen szóval sem adnak arról hírt, hogy a japán flotta Togo parancsnoksága alatt merre van. Csak a Daily Telegraph-nak jelentik Nagasakiból, hogy a japán hajók folytonosan a Súrta-tengeren cirkálnak.

Az orosz flotta.

Pétervár, febr. 17.

Alaptalanok azok a híresztelések, hogy a balti tengeri és a fekete tengeri hajóhad Kelet-Ázsiába megy. Még a Koideszenszky nevű hajóhad távozására vonatkozó már kiadott rendeletet is visszavonták az utolsó pillanatban. Makarov kronstadti parancsok ma Kelet-Ázsiába utazik és a Bájkal-tónál marad, hogy ott szervezze a vasúti vonatok átszállítására szükséges szolgálatot.

Khina magatartása.

London, febr. 17.

Tiencsinből jelentik, hogy a khinai csapatok titkos parancsok folytán a nagy khinai falhoz vonulnak. A helyzet éber megfigyelői mindannyian abban a véleményben vannak, hogy a helyzet Pekingben rendkívül komoly. A nép rokonérzése Japán iránt nőttön nő, s már megkezdődött a mozgolódás minden ellen, a mi idegen. A semleges magatartású hivatalnokokat elboesájtják. A khinaiak a japán sikereket bátorításnak tartják arra, hogy ők is győzhessenek az európai csapatokon. Ha valaha, úgy most igen nagy jelentősége van annak, hogy az európai hatalmak Khina magatartását ellenőrizzék.

Százmillió japán kölcsön.

London, febr. 17.

A Times azt jelenti, hogy a japán kormány száz millió jen belső kölcsönt vett föl. Az aláírások sikere páratlan volt. Februárius 13-ikán már megállapította a bankárok bizottsága, hogy az új államkölcsönt magán a tokiói piacon is el lehet helyezni. A mikádó husz millió jent jegyzett, a japán bank ugyanannyit s a nemesi bank tíz milliót.

Meddig tart a háború?

London, febr. 17.

A Daily Telegraph-nak jelentik Pétervárról, hogy a háború legkésőbb hat hónap múlva Japán teljes kimerülésével véget fog érni. Japán pénzeje legfőljebb hat hónapig engedi meg a háború folytatását.

Királyunk távirata.

Pétervár, febr. 17.

Ferencz József király igen megleghangu táviratot küldött a császárnak.

Apróságok.

Budapest, febr. 17.

Az estről kell innom, a mely szép volt és enyhe, mintha már kijutottunk volna a télből és tavasz volna a világ felett. És mintha elmúlt volna minden bánat felettünk, olyan vidám volt az az est. A farsang utoljának tegnap estélyéről szölok, a mely gazdag volt tanulságokban, bolondos ötletekben és még gazdagabb részeg polgároknak, a kik az este ellepték a főváros utcáit. A látvány iszonyatos volt s sohasem hittem volna, hogy egy európai főváros népe ilyen hitvány szórakozásra adja a fejét. A részegség tobozott az utcákon s ijedten néztem a nőkre, a kik támoilyogva mentek éjjel felé egyik kávéházból a másikba. Szerencsére egy filozófus elméjű ember kísért el s vigasztalt.

— Tudod-e a József császár ötletét, kérdezte.

— Nem.

— Nos, hát a derék császárnak adóra volt szüksége s el is rendelte hogy vessenek ki valami nagy adót. A finanszminiszter azonban könnyörgött a népért, mondván, hogy a nép sir és jajveszékkel rettentő gondjai miatt.

Akkor csak ki kell vetni rá a nagy adót, mondta a császár nyugodtan.

Hát ki is vetették. Es kivetették még egyszer, mert a nép még mindig nyögött és jajveszékelt. Harmadszorra azonban azt jelentette a finanszminiszter, hogy a nép nem zajong a terhek miatt, hanem ujjong és ész nélkül dőzsöl. A császár erre aztán összeráncolta a szemöldökét, s így kiáltott:

— Már most elég. Most már baj van, ha a nép ilyen eszeveszetten jókedvű...

A vezérkar is jókedvű. A Reichswehr mint a vezérkar szócsöve, két nap óta megfordult s szörnyen oroszellenes. Sokaknak kikerülte figyelmét, pedig igazi farsang-utoljára való ötlet, a mit a Reichswehr forszíroz, hogy tudniillik követeljen az osztrák-magyar monarchia fölhatalmazást arra, hogy Oroszország nélkül járassunk el a Balkánon, a mi körülbelül azt jelenti, hogy a vezérkar a tavaszon háborút szeretne a Balkánon. Kedves gondolat Beck urtól a ki úgy látszik ott tart már, a hol a nép, esze nélkül akar mulatni...

És ész nélkül mulathatnak immár a szegény emberek is és a földbirtokos uraink is. Amazok javára a kereskedelmi és iparkamara talált ki panaceát a korona-szövetkezetek ellen megindított akciójával, emezek érdekében pedig a buza árának rapid emelkedése szól. Minden jól megy lát-szólag s ezer és egy ok van a vigadásra. Az igaz, hogy csupa olyan vidámságra való ok, mint az, a minőért a József császár korabeli adófizetők ujjongtak...

Valójában a tavasz, mely kezd leszállani a Gellért-hegyről, veszedelmes fuvallatokat hoz magával. Az emberek begombolják a téli kabátot, föltürik a gallért s azt mondják:

— Szép idő, de veszedelmes. Az embert könnyen influenzát kaphat.

És lehet, hogy nemsokára egész Európa köhögni fog

HIREK.

Kolozsvár, febr. 18.

— **Városi közgyűlés.** A törvényhatósági bizottság f. havi rendes közgyűlését e hó 20-án, szombaton d. u. 3 órakor tartja meg. A közgyűlés terjedelmes tárgysorozatából felemlítjük a következő fontosabb ügyeket: *Belügyminiszteri leiratok:* a) a város területén talált régiségek elővételi jogáról alkotott szabályrendelet; b) a városban letelepülhet és községi kötelekbe való felvétel iránt alkotott szabályrendelet tárgyában. Az állandó bíráló-választmány határozatáról szóló polgármesteri jelentés. *Tanácsi előterjesztések:* a) az új rendőr-laktanya építésére szükséges költsön felvétele; b) a *szilárus iparról* szóló szabályrendelet; c) a *vízvezetési szabályrendelet*; d) a szászfenesi vízmű turbina-telepe kiegészítése tárgyában. *Kérelmek:* a) a szerb- és bolgár kertészek piaci árulásának korlátozása iránt; b) a *kerékpáradó eltörlése* iránt c) telek felosztások iránt stb. Végül választás a *borellenőrző bizottság* 2 tagjára. A közgyűlés előreláthatólag több napig fog tartani.

— **Megsemmisített választás.** Az állandó bíráló-választmánynak f. évi februárius hó 29-én tartott ülésében hozott azon határozata ellen, melylyel dr. *Óvári Elemér*nek városi bizottsági taggá történt megválasztása megsemmisített, az érdekelt részéről kellő időben panasz adatván be, e panasz, illetékes elbírálás végett, a közigazgatási bírósághoz felterjesztetett. A közigazgatási bíróság végérvényes határozatáig e kérdésben további intézkedések nem tehetők és így a kérdéses bizottsági tagsági hely betöltése egyelőre függőben marad.

— **Az E. K. E. választmányi gyűlése.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület választmányi februárius 19-én délelőtt fél 12 órakor az egyesület titkári irodájában (Mátyás-ház) gyűlést tart. A gyűlés tárgysorozatának érdekesebb pontjai: különböző jelentések; *Padrusz János* ereklék; a lunkai vizesés ügye; kányafői meszszelatói út; határszéli erdővásárlás; a detonatai menedékház; a muzeum ügye; székely társaság; a tordai osztály; javaslatok és indítványok.

— **Kerti munkás iskola.** A Kertészeti Egyesület a törvényhatósági bizottság útján kérést intézett a földmívelésügyi miniszterhez, hogy Kolozsvárt egy kerti munkás iskolát létesítsen. A miniszter az egyesület kérését teljesíthetőnek nem találta, mert Tordán, vagyis Kolozsvár közvetlen közelében levő kert-munkás iskola a szükségletnek megfelelő számú növényeket képez évente ki, s az érdekelteknek megvan adva a lehetősége annak, hogy gyümölcsöseik kezelése körül kellő szakismeretekkel bíró egyéneket alkalmazhassanak.

— **Időjárás.** Az enyhe időjárás mindig tart. A nappali derűt, meleget, csak éjjel váltja fel gyöngye fagy. Kolozsvárt —2°C a középhőmérséklet, derült, csöndes időjárással. Az üzletvezetőségnek az időjárásról ma adott jelentése a következő:

Üzletkezelőség +7 borult, esendes. Nagy-Váradi +7 esendes, borult. Torda +3 esendes, borult. Maros-Ludas +1 esendes, borult. M. Vásárhely —0 esendes, derült. Szász-Régen +6 esendes, derült. Tövis +4 esendes, borult. D.-Szt.-Márton +1 esendes, derült. Sőváradi —1 esendes, borult. Kis-Kapus +2 esendes, derült. Segesvár —1 esendes, derült. Székely-Udvarhely —5 esendes, derült. Brassó +1 esendes, derült. Seps-Szt.-György —2 esendes, derült. Csik-Szereda —4 esendes, derült. Csik-Gyimes —0 esendes, borult. Kézdi-Vásárhely —1 esendes, derült. Zernest +3 esendes, borult. Predeal —3 esendes, borult.

— **Tanárok gyűlése.** Az Országos Központi Tanáregyesület kolozsvári körének IV. felolvasó ülése februárius 20-án, szombaton délután 5 $\frac{1}{2}$ órakor lesz a kereskedelmi akadémiában. Tárgyak: Jegyzőkönyv-hitelesítés. *Lőte József* dr. felolvasása: „Töredékes eszmék biológiai alapon nyugvó tanterv előkészítésére. *Balászy Czirill* (Szamosújvárról): Nyelvtani oktatásunk

bíralata, különös tekintettel a latin nyelvtanra. Esetleges indítványok. Vendégeket szívesen látnak. Gyűlés után áldomás a Központi szálloda éttermében.

— **Támadás az ipartestület ellen.** (Esküdtársi tárgyalás.) *Schwarcz Miksa* és társai ellen indított sajtó-ügyben a ma folytatott tárgyalást *Kenderessy Sándor* kihallgatása nyitotta meg. Tanu előadja, hogy a kisiparosok elégedetlenek voltak az ipartestület régi előjárásával, annak erőszakos eljárása miatt, a mi különösen a tagsági díjak erőszakos felhajtása körül nyilvánult. Például nála beteg nejeének párnáját akarták feje alól elvinni. A „hivatalos párt” elnevezés alatt nem az ipartestület előjáróságát értették, hanem egy pártot. Az 1900. évi költségvetési előirányzatot, a tulmagas személyi kiadások miatt nem hagyta jóvá a közgyűlés.

Ekkor dr. *Apáthy István*, egyetemi rektor, esküdt annak a megállapítását kérte, hogy a tegnapi zapon eszközölt kihallgatások során említett költségelőirányzatot felhatalmazás megtárgyalása ellenére, minő alapon teljesített az előjáróság kifizetéseket. Erre nézve felolvasták az iparhatóság jóváhagyásával ellátott előirányzatot, a mely az érdekelteknek soha sem adatott tudtára. *Apáthy* ebből, miután egy autonóm testület költségelőirányzatát egy rajta kívül eső hatóság hagyta jóvá, igazolva látja a kisiparosok méltányos elkeseredését.

Koncz Ernő építőmester azt vallja, hogy a jegyzőkönyvek igen sokszor helytelenül vezetettek és nem egyszer két évvel később hitelesítettek. Az ipartestület csupán egyéni érdekek védelmére állott. A kis emberek jogos érdekei soha sem találtak méltánylásra. A hivatalos párt annyira nem az előjáróság, hogy a volt előjáróságnak több tagja kisiparos-párti volt. *Akesmann Elek*, *Ferenczy Ignác* és *Demjén Ágoston* a hitelszövetkezet alapszabályairól és az ott divó szokásokról adnak felvilágosításokat.

A tárgyalás előírásának *Schwarcz Miksa* összes feladott tanúinak kihallgatásától elalott, csupán dr. *Szentgyörgyi Jenő* kihallgatását kérte. *Szentgyörgyi* dr. azonban nem jelent meg és így az elnök elrendelte elővezetését. Azonban ez sem vezetett eredményre, mert a rendőrök nem találták otthon. Ezután az irományok felolvasása következett a minek rendén *Schwarcz* dr. kimutatja, hogy az ipartestületi betegségyűző-pénztár 1898. és 1899. évi zárszámadásaiban valótlán tételek foglaltatnak. Ugyan az 1898-iki zárszámadás körházi tartozás ezimén 549 K. 18 fillért, 1899-iki-ben 3026 K. 80 fillért, míg a Karolina-kórház hivatalosan 1898-ról 1857 K. 02 fillért és 1899-ről 5625 K. 94 fillért tüntet fel. Több iromány felolvasása és *Jakab Lajos* ipartestületi titkár felvilágosításai után *Reinbold* elnök a tárgyalást holnap reggeli 8 óráig elnapolta. Holnap a tárgyalást valószínűleg befejezik.

— **Társas estély.** A kolozsvári Kossuth Lajos-asztaltársaság holnap, pénteken este tartja meg a New-York emeleti disztermében 38-ik társas-estélyét. Ez estélyen részt vesz a Máv. „Összhang” dal- és zeneegylete is s a Hymnusz elénekklésével nyitja meg a műsort, melynek során *Gerencsér István* tanító, képezdei tanár tart felolvasást: *Felsőbbülki Nagy Pálról*. A Kossuth-pohárral *Köntsey Imre* mond felköszöntőt. Az Összhang dalegylet által előadandó több énekszám között egy különös érdekességű is van. Tudvalevő s a magyaros rithmusérzéknek egyszeriben feltűnő, hogy a Szózatnak *Egressy Béni* által írt, egyébként erőteljes és szép dala ma nem követi a szöveg hangsúlyozását és prosodiáját, sőt azzal legtöbb helyen éles ellentétben áll. E miatt a magyar énekesek barbár módon kénytelenek kerébe törni és felforgatni kivált magyarul nem tudó karmesterek utasítására nyelvünk fonetikáját. A helyes nyelvérzék a gyakorlatban már önkéntelen hozott be némi változtatásokat, de a karban való szabatos éneklésnek ragaszkodnia kellett az eredetiben kijelölt rithmizáláshoz. Most egy oly nagy tudással és biztos magyar érzékkel bíró zeneszerzőnk, mint *Farkas Ödön*, átdolgozta a Szózat dallamát oly formán, hogy annak rithmusa a szöveg hangsúlyával és prosodiájával teljesen összeillő legyen. Vagyis az idegen rithmust ma-

gyar rithmussal cserélte föl, hogy így annál könnyebben befogadja népünk lelke ezt a szép dallamot. Ebben a formájában igazán könnyen tanulja meg és éneklí a magyar énekes. Ezt az átdolgozást az Összhang dalegylet mutatja be először a holnapi estélyen s itt is felhívjuk rá a társaság tagjainak s vendégeinek figyelmét.

— **Ismeretterjesztő előadás.** Az iparos segédmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság februárius 21-én (vasárnap) délután 3 órakor a vegytani intézet termében (Mikó-kert) ismeretterjesztő előadást rendez, a melyre az iparos polgártársakat és segédmunkásokat meghívja. Ez alkalommal előadót tart dr. *Ruzitski Béla*: „A kémiai ismeretek köréből” czim alatt. A belépés díjtalan.

— **Az ifjuság országos Kossuth-ünnepé.** A főiskolai ifjuság országos Kossuth-ünnepének nagybizottsága tegnap este rendkívüli népies értekezletet tartott Budapesten a Mensa-Akadémika nagytermében. Az értekezleten *Kovács J. István*, a mozgalom kezdeményezője elnökölt, míg az Országos Kossuth-Társaság részéről *Lakatos Miklós* elnök jelent meg s jelen voltak továbbá az összes ifjusági-egyletek képviselői. *Kovács* István ismertette a márczius 20-án rendezendő országos ünnepség tervezetét, a mely szerint az ünnepség négy részből fog állani. Délelőtti istentisztelettel kezdődik a Deák-téri evangélikus templomban, ezután matin lesz a Vigadó nagytermében, melyen a főváros legelőkelőbb művészei fognak részt venni. Délután kivonulás a temetőbe, a hol megkoszorúzzák Kossuth sírját s este a Vigadó nagytermében felavatják az ifjuság Kossuth-serlegét. A tervezet egyhangú lelkesedéssel fogadták el. Az országos ünnepség védnökeiül az értekezlet nagy lelkesedéssel választotta meg: *Berzeviczy Albert* dr. vallás- és közoktatásügyi minisztert, *Heinrich Gusztáv* dr. budapesti és *Apáthy István* dr. kolozsvári egyetemi rektorokat, *Halmos János* székesfővárosi polgármestert; a főrendiházi tagok közül: *Bánffy Dezső* és *Prónay Dezső* bárókat és *Rákosi Jenő*t; az országgyűlési képviselők közül: *Apponyi Albert* grófot, *Kossuth Ferenczet*, *Madarász Józsefet*, *Zichy Jenő* és *Zichy János* grófokat, *Szemere Miklóst*, *Ugron Gábort*, *Holló Lajost*, *Beöthy Ákost* és *Eötvös Károlyt*. A védnököknek megválasztásait az ifjuság küldöttsége fogja tudomásukra adni. Elhatározta az értekezlet, hogy különösen azokat a városokat hívja föl csatlakozásra, a melyekhez Kossuth Lajos életének nevezetes momentumai fűződnek; ezek: Debreczen, Czegléd, Nagy-Kőrös, Kis-Monok, Sárospatak, Eperjes stb. Fölhívást intéznek továbbá a kolozsvári egyetemi ifjusághoz és a vidéki akadémiák ifjuságához, a melyben őket is a csatlakozásra hívják föl az országos mozgalomhoz.

— **Baksay Sándor püspöki beiktatása.** A dunamelléki református egyházkerület már teljesen megállapította *Baksay Sándor* püspöki beiktatásának programját. A püspök megválasztását hivatalosan a márczius 19-iki közgyűlésen jelentik be. Az egyházi fölavatás 20-án, vasárnap délelőtti megy végbe Budapesten a Kalvin-téri templomban. Az egyházi beszédet *Pap Károly* budapesti lelkész, a püspöközlavató beszédet *Antal Gábor* dunántúli püspök mondja. Másnap, hétfőn délután egyházkerületi gyűlés lesz a Lónyay-utcai ref. fő gimnázium disztermében, a hol *Darányi Ignác* főgondnok vagy *Vécsey Tamás* főjegyző mond udvözlő beszédet a püspökhöz, a ki itt mondja el székfoglaló beszédét. Mint a „Hiresarnok” illetékes forrásból értesül, *Baksay Sándor* nem teszi át székhelyét a fővárosba, hanem megmarad a kunszentmiklósi egyház papjának.

— **Erdőégés.** Nagy erdőégés pusztított a napokban a leélvali és maksai (Háromszékm.) beültetett erdőterületen. A száraz avarban a tűz gyorsan terjedt, hatalmas füstöt eresztve, mely Dálnok felett vonult át. Este a dálnoki tűzoltóknak riadót fújtak, mire néhányan kivonultak a helyszínére és a tüzet, mely már a dálnoki területre is átesapott, eloltották. Az elégett terület negyven hold körül van.

— **A Körös áradása.** *Déváról* jelentik, hogy az utóbbi napok nagymérvű esőzései kö-

vetkezében a Körös annyira megáradt, hogy Brád községet teljesen elöntötte, a víz a házakba hatolt s a lakosságnak az aranybánya emelkedésére kellett menekülni. A hatóság az intézkedéseket megtette. A víz most már részben lefolyt, de ennek dacára az utcazátony csak kocsival és lóháton lehet járni. A víz magassága a községben 58 centiméter. A lakosság az aranybányát okozza az árvíz okozójának, mert az aranyzúgó iszapja eltölti a Körös medrét. A kár igen nagy.

— **Vonatkiállítás.** Brassóból írják: A Brassó felől reggel közlekedő 7802. számú személyvonat három teherkocsija Prázmárnál a pályaudvaron kisiklott, s ezért másfél órai késéssel érkezett a vonat Sepsiszentgyörgyre. A kisiklást valószínűleg hibás váltóállítás okozta. Szerencsétlenség nem történt. A vizsgálatot megindították.

— **A kivándorlás rendezése.** A belügyminiszter újabbán ideiglenesen megengedte, hogy Weiss Samu kolozsvári menetjegyirodai főnök, Kolozs-, Szolnok-Doboka-, Maros-Torda- és Torda-Aranyosmegye területére: Aronson Henrik brassói menetjegyirodai főnök Csik- és Udvarhelymegye területére utlevéllel már bíró és önként jelentkező kivándorlókkal szállítási szerződéseket köthessenek az „Adria” Tengerhajózási Részvénytársaság részéről, az 1903. évi IV. törvényzikk értelmében.

— **Zenepalota a fővárosban.** A magyar országos képzőművészeti tanács Horster Gyula min. tanácsos elnöklésével ülést tartott, melyen megvitatta és elfogadta az építendő zenepalota végleges terveit. Az új zenepalota építését az idei tavaszon megkezdik.

— **Várfogság egy darab kenyérért.** Aradról írják, hogy az ottani várbörtönbe négy évi szigorított várfogságra szállították Hvizda Róbert közlegényt Przemisből, a kinek a bűne az volt, hogy keveselte a mindennapra kijáró fél komisz kenyert és egy meggondolatlan pillanatban, mikor az ő kenyere már elfogyott, a mellette levő társának polezárol lelopott egy fél kenyert s azt elfogyasztotta. Társa a lopásról jelentést tett a század-parancsnoknak s a vizsgálat rövidesen kiderítette, hogy Hvizda volt a bűnös. A katonai szabályok értelmében hadbíró-ság elé állították Hvizdát s ezek négy évi szigorított fogházra és a két és fél évi utószolgálatra ítélték a szerencsétlent.

— **107 éves ember.** Most halt meg a pestmegyei Turán Hercz Bernát ki ritka nagy kort ért meg: összesen 107 esztendő. Három században élt: a 18-ik században született, átélte a 19-ik századot s a 20-ik századból is több, mint három évet élt. Halálát felesége, gyermekei, unokái és dédunokái gyászolják.

— **Orosz hírlapírók veszedelme.** Pétervárott — mint onnan jelentik — a hírlapírók körében óriási izgatottság uralkodik, mert az a hír terjedt el, hogy Plehve belügyminiszter hatvan író és hírlapíró adminisztratív uton Szibériába akar száműzni. A szentpétervári hírlapírók legutóbbi bankettjén került ez a hír legelőször forgalomba, a mikor egy a kormányhoz közel álló férfiú kijelentette, hogy a száműzendők névsora már össze is van állítva.

— **A színészegyesület közgyűlése.** Az orsz. magyar színészegyesület közgyűlése április 19-én s következő napjain lesz, a színészház tanácstermében. A tárgysorozatban az igazgatótanács felvette Vedress Gyula egyesületi titkár 30 éves színészi és 12 éves titkári jubileumának megtartását is. A vidéki társulatok nagy része már be is jelentette az ünnepséghez való csatlakozását s úgy azok, mint a tanács mindent elkövetnek, hogy az igazi érdem méltóképp nyerjen elismerést a közszeretethen álló példás szorgalmu titkárral szemben. A rendezést a keoskemeti társulat végzi, élén Kövessy Alberttel s annak alelnöke Károlyi Lajos, jegyzője Benedek Gyula. A bizottság lelkes felhívását most küldte szét a társulatoknak.

— **Megzavart mulatság.** Szokásos husgyóli mulatságot rendezett Csiki György Honvéd-utcai gazda tegnap éjjel. És erre két más városrészbéli legényt is meghívott. Ezért 15 meg nem hívott legény bosszút farralt és miután előbb

jól bepálinkáztak, éjjel táján Csiki házat megrohan-tak kövekkel és kapákkal, sőt az őket csittítani akaró házigazdát karján kapával meg is sebesítették. Az előhívott rendőrőrmester és két rendőr a garázda legényekkel nem bírván, az őrmester a közeli honvédkaszarnyából segélyt kért, a mire 15 szuronyos katoná jelent meg egy tiszthelyettes vezérlete alatt. Erre a legények futva elmenekültek. Nevüket a nyomozat kiderítette és az eljárást ellenük megindították.

— **Az orrok pusztítója.** Kalabriában a napokban meghalt egy Antonio Rocella nevű hetven éves földmives. A patriárka külsejű öreg mindenki a világ legbeesületesebb emberének hitte volna, holott Olaszország egyik legveszedelmesebb brigantiját tisztelte benne a nép. Rocella specialitása az volt, hogy a kezébe került csendőrök és katonák orrát levágta és ilyen módon huszonöt embertársát fosztotta meg a disztől. Végre azonban hurokra került, halálra ítélték, de büntetését kegyelem útján harmincz évi fogházra változtatták. Mikor a bagnóból kiszabadult, visszatért az ekéhez és szülőföldjé, mint valami nemzeti hőst ünnepelte mind haláláig.

— **Világpanoráma.** Gyönyörű sorozattal kedveskedik ezen a héten látogatóinak a szentegyház-utcai világpanoráma. A párisi világkiállítást mutatja be remekül sikerült, eddig itt még be nem mutatott felvételekben. A néző előtt meglevenedik a sok gyönyörű látni való, mely Párisba csodájára vonzotta az egész világot: a művészetnek, az emberi elme haladásának és hódításainak töménytelen példája; a kiállítás területének ezer szép részlete, a hatalmas, gyönyörű paloták, kelet-szépségeivel versenyző virágos parkok stb. stb. A pompás képsorozatnak állandóan sok szemlélője akad.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön és és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csomagossággal bíró fajszabó magvak árai alacsonyok. Különösen figyelemre méltó az impregnált takarmány-répamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

Gyászrovat.

Janesik Imreke, dr. Janesik Imre és neje Keresztesi Csillának kis, kilencz éves gyermeke Nagyszebenben meghalt.

TÁVIRATOK.

A bodajki választás.

Bodajk, febr. 18. Fehér vármegyei bodajki kerületében ma van az országgyűlési képviselőválasztás.

Délig gr. Széchenyi Viktor szabadelvűpárti jelöltre 92, Szeles Ödön függetlenségi Kossuth-pártira 256, Perczel Béla néppárti jelöltre 202 szavazat esett.

A szavazatok elosztódásából pótválasztásra van kilátás.

Az orosz-japán háború.

Bécs, febr. 18. A magyar-osztrák hadi tengerészet „Kaiserin Elisabeth” nevű, jelenleg Ausztráliában levő cirkálóhajója parancsot kapott, hogy haladéktalanul a Pecsili öbölbe induljon és a már ott levő „Aspern” hajóval együttesen védje a magyar-osztrák alattvalók érdekeit, esetleg kísérje kereskedelmi hajóinkat.

Együttal azt a megbízást is kapták, hogy a két hajó, mindenütt lépjen közbe, a hol azt a monárkia tekintélyének megőrzése kívánja.

Köln, febr. 18. A „Kölnische Zeitung”nak jelentik, hogy a csemulpói ütközetben 456 orosz, köztük 17 tiszt elesett.

Tiencsin, febr. 18. Mandsuriában az összes japánokat letartóztatták, mert száznál több kémét fedeztek fel köztük, kik közül 60 összeköttetésben áll a japán vezérkar hírszerző osztályával.

Szentpétervár, febr. 18. Péterváron egy czári kommuniké jelent meg, mely megnyugtatója a népet, s biztosítja a győzelemről. Kemény bosszút ígér Japánnak, mert háborút kezdett, holott a czár békét kívánt.

Zátonyra került gőzhajó.

Fiume, febr. 18. Az Adria hajós-társaság Adria nevű hajója, mely Fiuméből tegnap délután indult el földközi tengeri útjára, iszonyu vihar közben Isztriában zátonyra jutott.

A gőzös nagyon veszélyes helyzetben van. Megmentésére mindent elkövetnek.

Rablógyilkos cigányok.

Ó-Kanizsa, febr. 18. Az Ó-Kanizsán minap történt rablógyilkosság tetteseit a csendőrség ma elfogta.

A rablógyilkosságot négy vándor-cigány követte el.

Irodalom.

** Erdélyi Múzeum. Dr. Szédeczky Lajos szerkesztésében megjelenő Erdélyi Múzeum legutóbbi februárius 15-iki számába nagyobb cikket írtak dr. Schneller István „Reformeszmekek hazai tanúgyünk terén 1846-ban” (első közlemény); dr. Váczy János Wesselényi Miklós báró ifjúságáról (II. közlemény) és Téglás Gábor a tibódi kettős kínos lelet tanulságáról. A tartalmat irodalmi szemlében Willmann Ottónak: Az „idealismus története” művét ismerteti dr. Szalóki Mátyás. Dr. Császár elemér: „Verseghy Ferencz élete és művei, ismerteti Baros Gyula, Stein Lajos: „Die sociale Frage im Lichte der Philosophie” munkáját ismerteti: —k. —s. A tanulságos és érdekes füzetet gazdag különféle rovat egészíti ki.

Művészet.

* Egyenlőség. Barrie fantasztikus színművéből ma délelőtt tartották meg az utolsó főpróbát. A sajátosan eredeti stílus a mellett hatásosan megírt darabnak előreláthatólag nálunk is nagy sikere lesz. A főszereplők Tóvölgyi Margit, Th. Csige Böske, Laczko Aranka, Gál Janka, Etsy Emilia, Szegő, Mészáros, Kassai, Somlai, Bérezli mindannyian hálás szerepekhez jutottak és nagy szeretettel készülnek az Egyenlőség bemutató előadására.

* A színház hírei. Előkészületek. Alig fejezte be a személynét az „Egyenlőség” próbáit, már is szorgalmasan folynak az előkészületek a legközelebbi újdonságokra. Molnár Ferencz nagy-sikerű új bohózatára, Józsi-ra és Ordonneau Felix híressé vált operettjére. a Sherry-re E két újdonságot megelőzi még a „Szegény Jonathan” jövő heti föllevenítése, a melyre már elkészült az énekes személynét. — Píros bugyelláris Csepreghy kitűnő népszínműve vasárnap délután ifjúsági előadásban kerül színre Károlyi Leonával, Kassával és Szentgyörgyivel a főszerepekben. A darabról dr. Kiss Ernő unit. főgimnáziumi tanár fog értekezni.

Heti műsor:

Péntek: Egyenlőség. 1-6r. (b. szünet IX. sz.).
Szombat: Egyenlőség (b. 133. sz.).
Vasárnap (d. u.): Píros bugyelláris. (Ifj. előadás IX.).
(este: Egyenlőség (b. 134. sz.).

Törvénykezés.

§ Halálos ítélet a Kurian. Örökösön végrehajtásokkal zaklatták Dán Gáborné ponori oláh asszonyt, a mikor özvegyiségre jutott. Viskóján és tehenén kívül mindene zálogba vándorolt, de az egykor tehetős családnak legidősebb fia, *Filemon* megvigasztalta a kesergő anyát:

— Ne busulj, anyám, nőjtek csak nagyobbra, majd visszaszerzem én az ősi birtokot.

És korán kezdte magát gyakorolni, hogy ígéretét beválthassa. Mielőtt katonasor alá került, kirabolt az országuton egy kereskedőt, s az elrabolt pénzen *kiváltott egy darab földet*. A katonaságtól visszakerülve, újra szerencsét próbált az országuton, de a esendőrk rajta ütöttek s a legény fegyházbba került. Ötvenhét forinttal tért haza Váczról, *ki is váltott rajta megint egy darab földet*, azután Romániába járt szerencsét próbálni, a honnan csalódottan és rongyosan került vissza falujába. Most egy esztendeje azután be ment az enyedi vásárra s az uton megismerkedett *Matyók* Simon kis-bányai gazdával, a kitől megtudta, hogy ökröt szeretne vásárolni, de nincs több pénze kétszáznyolcz koronánál s az is jó helyre van a ruhájába varrva. Utközben leültek pihenni s ekkor a rabló utitársát forgópisztolylyal nyakszirtén lötte, úgy, hogy rögtön meghalt, s pénzt pedig elrabolta. Akkor fogták el, a mikor *harmadik darab földjét akarta kiváltani*.

Megmotozása alkalmával a véres pénzen kívül, megtalálták zsebében a világhódító Maczedóniai Nagy Sándor hősi kalandjait.

A tordai esküdtbírósg *kötél által való halálra* ítélte a rablógyilkost, a kinek semmiségi panaszával ma foglalkozott a Kuria második büntető tanácsa. A legfelsőbb bíróság meghallgatva *Thassy* Pál helyettes koronaügyész vádját és a hivatalból kirendelt *Nagy* Emil dr. jogi fejtegetéseit, a *semmiségi panaszt elutasította*. A Kuria nyomban kegyelmi tanácsá alakult, melynek határozata természetesen titok.

§ A bestialis pásztorgyerek. Apagyfalu erdélyi községben és környékén senki sem gyűlölte jobban *Bleit* Ábrahám szatócsot, mint *Zegreán* Juon 14 éves pásztorgyerek, mert midőn tavaly nyáron a szatócs 4 éves *Jakab* nevű fiaeskája véletlenül kitévedt a mezőre, *Zegreán* irtóztató kegyetlenséggel akarta a gyermeket megölni.

Midőn a gyermek a pásztorsuhancz közelébe ért, az ráfogta botját s puskának mondván azt, — lelővéssel fenyegette a kis *Bleit*. A gyermek erre elkezdett pityeregni, mire *Zegreán* kényszerítette, hogy bivaly- és juh-ürülket, szén- és üveg-törmeléklet egyen meg. Aztán teletömte száját porral és füvel és meztelen testtel ráültette egy hangyabolyra.

Az így megkínzott és elalélt gyermeket ezután fejével egy borzlyukba dugta s kiálló testét földdel takarta be, míg *Darlóczi* Márton nevű pásztortársa temetési dalokat zengett. Szerencsére a borzlyukban nem volt borz s a lyuk másik kijáratából levegő jött a gyermekre.

Az öreg még másnap is kerestette gyermekét, a kiről csak harminczhat órával a tett elkövetése után kapott hírt *Darlóczi* Mártontól. Ekkor ásták ki a gyermeket a kibe a gyors orvosi segély még életet is lehel.

A dési törvényszék esküdtbírósga előtt *Zegreán* szándékos emberölés kísérlete, míg *Darlóczi* bütnessége miatt állás kádótlaként. Az esküdttek *Zegreánt* bütnösnek, ellenben *Darlóczit* nem bütnösnek mondták, mire a törvényszék *Zegreán* Juont 5 *havi fogságra* ítélte, tekintettel fiatal korára. Ma tárgyalta a kir. Kuria III. büntető tanácsa ez ügyet. *Katona* Béla korona-ügyész helyettes sajnálatát fejezte ki, hogy a vádlottat magasabban nem lehet bütnetni, a kit tulajdonképen javító-intézetbe kellene vinni.

A Kuria a semmiségi panasz elutasításával, hozzájárult az aránylag enyhe bütnetéshez.

Állandó borvásár Budapesten.

Budapest, febr. 17.

A szőlők rekonstruálása folytán beállott fokozott termelés évről-évre szaporítja a borkészleteket, melyek eladásra várnak. A termelő pedig magára hagyva, biztos támasz hiányában lesi a jó szerencsét, mely őt munkája jól megérdemelt

gyümölcséhez juttatja. Pedig ezt a célt elérni nem oly könnyű feladat. A külföldön csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudjuk borainkat elhelyezni, mert képviselőtünk ott szervezetlen, míg a konkurencia mindenütt megvetette erősen a lábát. Ma már túlhaladott álláspont az, hogy a jó bornak nem kell ezéger; kell bizony ezéger, mutatós és hangos, hát még olyan bornak, melynek híret vétkes módon alaposan megromtatták. És hogy a bajt még baj tetőzze — nyakunkon az olasz borözön, melynek gátat vetni szívsós, makacs munkát igényel.

A magyar bortermelők minden igaz hívét kell, hogy gondolkozóba ejtsék ezek az állapotok, melyek orvoslása immár sürgős szükségké vállt. S nem ragadhatott volna meg alkalmasabb pillanatot a *Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte*, hogy megvalósítsa azt a tervet, miszerint az illetékes tényezők hozzájárulásával, megfelelő erkölcsi alapon létesítsen egy oly vállalatot, mely a bortermelők érdekeinek istapolása mellett helyreállítja a megingott bizalmat és a rendelkezésre álló eszközökkel állandó, biztos piacot terem a magyar bor részére, nemesak a helyi piacokon, hanem az ország határain túl is.

A magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezte 7 év előtt alakult az Országos Magyar Gazdasági Egyesület védnöksége alatt és fontos közgazdasági feladatánál fogva élvezi ugy ennek, mint a m. kir. kormánynak állandó erkölcsi és részben anyagi támogatását. Komoly, küzdelemteljes tevékenységre visszatekintve, közel van ime a szövetkezet ahhoz, hogy valódi hivatásának megfelelően az összes gazdasági termékek, különösen az élelmi cikkek értékesítésénél a gazda hasznos segítője legyen. Közvetítő faktor a termelő és a fogyasztó között.

A szövetkezet, mely mint a Központi Vásárcsarnok hatósági közvetítője is szerepel, bizonyánylag eladja az élelmi cikkek minden fajtát. Van *husosztálya*, mely levágott állapotban értékesít marhát, sertést, borjut bárányt, továbbá füstölt húst, szalonnát, olvasztott zsírt stb. Ezen osztály alá tartozik a *vadöltésosztály* is, mely részben export utján bonyolítottatik le. *Baromfi* élő s leölt állapotban évről-évre nagyobb mennyiségben talál a szövetkezet utján vevőre. A *gyümölcsosztálynak* nagy, széleskörű klientúrája van minden vidéken és pld. 1903. évben 1,208.238 kg. gyümölcsöt adott el a szövetkezet. A *vajértékesítés* kiterjesztésére most folynak a munkálatok s e cikkekben eddig is szép eredmények értek el. A *tojásközpont* gyűjtőhálózata az egész országra kiterjed és nem tulozunk, ha a szövetkezetben látjuk a szolid magyar tojáskereskedelem megteremtőjét. Messze vezetne, ha elősorolnók mindazon cikkeknek, melyek évente nagy mennyiségben nyernek a Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezte utján elhelyezést.

Az itt vázolt tevékenység keretébe természetesen módon illeszkedik bele a szövetkezet *hordóborértékesítő osztálya*, mely a folyó év március havában kezd meg működését.

Hogy e téren eddig nagy hiány volt, az tagadhatatlan. A bajt orvoslandó létesítette a Bortermelők Országos Szövetsége a bortőzsdét, melyről döntő bírálatot mondani ez idő szerint korai volna.

Míg a bortőzsdén az adás-vétel mintá alapján kell hogy történjék, a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezte” egy lépéssel tovább inent. Állandó vásárt terem a bor részben olyképen, hogy a vevő az átveendő egész bormennyiséget felleli a szövetkezet pinczeraktárában, de másrészt a termelő is nyugodt lehet az eladásra beszállított bort illetőleg, a mennyiben az szükség esetén a szövetkezet által gondos és megbízható kezelésben részesül.

A földművelésügyi m. kir. miniszter elejétől fogva érdeklődéssel kísérte a szövetkezet akcióját, míg a megvalósulás pillanatában hathatós támogatását sem vonta meg a szövetkezettől, mely a borértékesítést megfelelő állami ellenőrzés mellett fogja eszközölni.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezte hordóborértékesítő osztályának szolgálatait igénybe veheti minden hazai termelő, az üzletszabályzatban körülírt feltételek mellett.

Minden termelő egyszerre fél vagy egész waggon (40 illetve 80—100 hl.) bort hűldhet be bizományi eladás céljából a szövetkezet pinczéibe, hol a bor — mint szabadraktárban —

a székesfőváros területére való kivételig fogyasztási-adómentesen kezeltek.

A borok a szövetkezet pinczéiben beraktározatnak, a szükséghez képest kezeltetnek és a borvidék s a termelő megnevezése mellett kerülnek eladásra. Gondos s megfelelő kezelésért a Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezte teljes garanciát vállal.

Az eladás céljából beküldött borra a fél kiváságára az érték 50%-a erejéig előleg folyósíttatik.

Eladás után a befolyt vételár a díjszabásban megállapított költségek levonása mellett haladéktalanul folyósíttatik.

Az értékesítés és közelebbi módozatairól, valamint a részletekre vonatkozólag készségesen szolgál felvilágosítással a *Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátó Szövetkezte* (Budapest, Központi vásárcsarnok).

A magyar bortermelők és a magyar borkereskedelem érdeke megkívánja, hogy ezen új vállalkozás szolgálatait mindkét érdekelt fél minél gyakrabban igénybe vegye. Az eredmény ez esetben nem lehet kétséges.

CSARNOK.

Djouhera.

Írta: **Pierre Louys.**

Walter H., a kinek neve annyira ismeretes ma, hogy felesleges volna azt teljesen kiírni, negyvennégy órán át barátom volt. Egy véletlen hozott össze bennünket, mely majdnem életünkbe került.

A nélkül, hogy ismertük volna egymást, mind a ketten a „Barezelona” hajóval indultunk, a mely Tanger, Gibraltár és Oran között parti közlekedést teljesít. A tenger erősen viharzott. A spanyol lapok, melyeket Malagában vásároltunk össze, tele voltak a királyi flotta „Reina Regenta” nevű gyönyörű páncélos hajó elsüllyedésének leírásával. Négy százötvenen — matrózok és tisztek — pusztultak el a borzasztó viharban. Jól emlékszem, minő hatással volt rám a fekete lista, mely a halottak neveit feltüntette. Az első oldal fekete szegélylyel jelent meg. Az admirálistól kezdve az utolsó matrózig mindenki elpusztult a hajón.

Ezen a napon minket is a vihar ért, a mely csak fél óráig tartott, de alig hagyta el hajónk azt a sötét sárga vonalat, mely a nyílt tengert jelzi, ujból ránk csapott a vihar. Tombolt, tánczolt s a hajó, melyet egészen jobb oldalára döntött, recsegett, remegett, mint a megriadt madár, melyet vihar ér utól.

Hatalmas hullámok csaptak át a hajón, melyet egészen elárasztottak vízzel.

Égész éjszaka tartott a pokol-táncz. Néha felcsapta hajónkat a vihar a hullám tetejére s úgy játszott vele, mint a felszökkenő vizsugár az üres tojás-héjjal. Voltak pillanatok, a mikor a halotti esend állott be, mintha csak elsüllyedtünk volna...

A mikor másnap reggel a vihar után a hidra léptem, egy magas növéssű, fehér burnuszba burkolt barna marokkói közeledett a kapitány felé.

— Mikor leszünk Melillában? — kérdezte.

— Melillában? Nem egyhamar, barátom. Két hét mulva, a mikor visszatérünk.

— Mit mondasz? Tízennégy nap mulva? Az lehetetlen. Nekem még ma Melillában kell lennem.

— Jól van, de akkor Nemorusban ki kell szállanod és onnét eljuthatsz Melillába. Ilyen viharos időben nem tehetem ki a veszélynek hajómat, s ki sem köthetek.

Az arab fogait esikorgatta dühében, azután visszament a hidról s komor tekintetével sokáig kísérté hazája partjának lassan elmosódó körvonalaival, melyek elvesztek a láthatáron.

A mikor az étterembe léptem, majdnem üres volt. Az ötven utas közül csak ketten hagytak el kabinjukat. Egy merész utas, S. marquise egy francia képviselő anyja volt az egyik s Walter H. a másik, a ki csakhamar meg is szólított.

— Öt évig éltem Marokkóban s most Marseilleen, Konstantinápolyon s Batumon át Perzsiába

utazom. Mondja csak, szereti ön az arabokat! — kérdezte tőlem.

Walter H. akkor huszonkilenc éves volt. Arcát megbarnította az afrikai nap, de azért a borotválkozással oly nagy gondot fordított, mintha Oxfordban élt volna s modorában szerette a francziát utánozni. Marokkót keresztül-kasul bejárta s pompásan beszélt arabul.

— Ah, ön csak Fez és Marokkó között ismerheti meg az igazi arabot. Másutt, mint török, franczia vagy angol alattvaló, teljesen elvesztette fénye nemességét. A kereskedést űző tripoliszi, a szelid tuniszi kék selyem ruhájában, az algieri hivatalnok az európai hatalmak nyomása alatt meghajolt.

De Marokkóban... Ott még él egy régi néptörzs, a mely a világ kezdete óta szabad volt. Azt hiszem, ez az egyetlen teljesen szabad nép a földön. Nyolcz millió független ember él ott, fiaik azoknak a nagy hódítóknak, a kik egy szép napon egy nyargalással az indiai tengertől a Loire-ig vágattak s azután ismét visszatértek. Ezek a híres szaracénok voltak. Nézz meg ezeket az embereket. Érdekes!

E közben horgonyt vetett hajónk. Nemours elterülve feküdt szemeink előtt, mögötte a Középtenger. Nemours az egyetlen marokkói terület, hol franczia zászló leng.

Csónakba ültünk, a mely partra vitt. A marokkói jókedvűnek látszott, ő is velünk jött s a pad közepén foglalt helyet.

Jól szemügyre vettem.

Burnusza kámszáját merészen visszahajtotta, szép feje büszkén ült széles vállán, öntudatos nemesség ült arcán s szemének kifejezésében. Keskeny ajka s finom metszésű orra a tiszta faj karakterét sejtették benne.

Walter H. beszédbe elegyedett vele. El Hadj Omar szétnyitotta fehér burnuszát s óvatosan, majdnem áhitattal egy rövid kardot húzott elő s keresztbe rakva, elének tartotta.

— Nézzétek, ez azután fegyver.

A kard körülbelül karjának két harmadáig ért. Markolata kiesi, de erős volt. A pengéje kékesfekete volt s keskeny aranyozogélyvel díszítve.

El Hadj Omar gondosan nézegette a finom pengét. Végighúzta rajta ujjait s a mikor a hegyéhez ért vele, gyorsan elkapta, mintha ott tűz ütött volna ki a kadból.

— Ezzel ölt meg bátyám egy embert és egy nőt. Jó penge. Egyetlen dőfessel ölte meg mind a kettőjüket.

Egy férfit és egy nőt? Kiváncsiak voltunk a történetre. A marokkói vonakodott, de azután nem állhatta meg szó nélkül.

Leheveredtünk a zöld pázsitra, a melyet tarka virágerdő borított.

Ebben a paradicsomi völgyben hallottam a következő mesét:

El Hadj Omarnak volt egy fivére Mahmoud-ben Abd el-Nebi.

Mahmoudnak három felesége volt s nem is gondolt arra, hogy egy negyediket is vegyen a házhöz, a mikor egész váratlanul elébe került egy fiatal leány, a kibe halálosan beleszeretett.

Djouhera volt a leány neve, Djouhera egy gyöngy neve. A tuniszi sivatagból való volt s falujának egyszerű ruhájában, egy vörös tunikában járt, melyet jobbfelől nyitva hagyott, úgy, hogy jobb keble látható volt. Ugy mondotta, hogy pástör volt az apja. Szép volt, még az álomban sem láttam szebbet, mint Djouhera.

Mahmoud boldogtalannak érezte magát, a mikor a leánynyal találkozott, mert a leány födetlen arczezal járt s mindenki láthatta alakját.

Hogy magáévá tehesse a leányt, megszöktette s azután feleségül is vette, hogy Istennek tetsző dolgot kövessen el.

De az Istennek nem tetszett Mahmoud cselekedete.

Mahmoudnak el kellett volna válnia három feleségétől s hogy ezt keresztül vihesse, a kadi beleegyezését is meg kellett volna nyernie.

Djouhera korlátlan urnő lett Mahmoud házában s a mikor már minden az ő szeszélyének engedelmeskedett, más diadalok után vágyott, más férfiakat is le akart igézni.

Kik voltak a szeretői? Ki számlálhatta meg őket? Fátol nélkül jelent meg esténként a terrasson s ha egy férfi felvetette rá tekintetét, rá mosolygott.

Egy este nagyon szeszélyes kedvében volt s ekkor szeretett bele Abdallahba. Abdallah szegény volt, mint egykor a leány; nyáron a mezőkön, télen a mecsetekben aludt.

Szenvedélyes szerelmet ébresztett a leányban s a vége az lett, hogy lovon elszöktette.

Napokon át üldözte őket Mahmoud, de nehezen akadhatott nyomukra, mert a leány férfi ruhában szökött meg s úgy lovagolt, mint egy oroszánvadász.

Végül mégis csak utólérte őket. Egy menedékhely kis szobájában akadt rájuk. Szerelmi mámorukban észre sem vették, a mikor Mahmoud belépett.

Mahmoud kétszer kiáltotta: Djouhera!... Djouhera!... s a következő pillanatban keresztül döfte a kardot rajtuk. Egymást átölve tartották, a mikor a kard halálukat okozta.

Abdallah szörnyet halt. Djouhera nem halt meg rögtön. Felnyitotta megtört fényű szemét s elhaló hangon mondotta:

— Oh, Mahmoud, isten küldött téged... Arra kértem az istent, hogy a legnagyobb boldogság közepette engedjen meghalnom. Ő adta kezébe a halált. Te sokat fogsz szenvedni, öreg, beteges leszel, a mikor meg fogsz halni, de engem boldogságom esuespontján ért utól a halál... Légy áldva, Mahmoud... Légy áldva...

Utolsó lehelletéig ismételtette: Légy áldva, Mahmoud, légy áldva...

El Hadj Omar, a mikor elvégezte a történetet, még egyszer végig futatta ujjait a kard pengéjén, mintha a vérrozsákat akarná onnét letörölni.

Közgazdaság.

× Lengyár Fogarasmegyében. Tallián Béla földművelésügyi miniszter, mint Fogarásról távirják a Bud. Levnek leiratot intézett Fogarasmegye törvényhatósága, melyben kijelenti, hogy a megye Sárkány nevű községében hajlandó a fölülírt lengyári segélyezni, ha az érdekeltség oly nagy lesz, hogy remélni lehet, miként az állam segélye egész vidék kisgazdiának gazdasági sorsán lendít s az egész érdekelt vidék kis exisztenciáját meg lehet nyerni a len-termelésnek, mely egyébként a vidéken igen indokolt lenne.

× Az erdélyi szarvasmarha köztenyésztése. Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület azzal a kéréssel fordul a földművelési kormányhoz, hogy a magyar erdélyi fajta szarvasmarhának köztenyésztését és a székely-keresztúri állatkiállítást nagyobb állami támogatásban részesítse. A kérvényt küldöttség terjeszti a földművelési miniszter elé. A küldöttségben lesznek Heltai Ferencz, László Mihály, Bedő Albert, Ugron Gábor, Ugron Zoltán országgyűlési képviselők és az egyesület választmányi tagjai.

× Mit árusíthat a vegyeskereskedő? Régente s a vidék nagy részében még ma is a közvetítő kereskedelem túlnyomóan az u. n. vegyeskereskedők és szatócsok kezében van, a kik ostornyéltól, suvicsztól kezdve egészen a czukorig és készruhákig minden elképzelhető és elképzelhetetlen árucikket szolgáltatnak ki vevőközönségüknek. Ezen a hagyományos állapotot, melynek kereskedőre és fogyasztóra nézve egyaránt meg vannak úgy az előnyei, mint a hátrányai, egy idő óta az iparhatóságok határozatai egyre-másra rést ütnek s mind szűkebb és szűkebb körre szorítják a vegyes kereskedések és szatócs-boltok üzleti forgalmát. A kereskedelmi miniszter most végre elhatározta, hogy rendeltileg egész terjedelmében szabályozza a vegyes kereskedők és szatócsok üzletkörüét s ehhez a kereskedelmi kamarák véleményét kérte ki. Nos hát, nem irigyeljük a miniszter helyzetét, a mikor majd e vélemények alapján döntenie kell arról, szabad-e a vegyes kereskedőknek és szatócsoknak cserépedényeket, férfi öltönyöket, vasat és vasárukat stb. árusítaniok, vagy sem. Mert — mint a Magyar Kereskedők Lapja írja — „quot capita, tot sensus“: a hányan vannak kamaráink, annyiféle tanácsot is szolgáltatnak a kereskedelmi miniszternek. Az egyik változatlanul fenn akarja tartani az eddigi állapotot; a másoknak az a véleménye, hogy a mely vegyes

kereskedő az említett árukkal is foglalkozni kíván, azt csak külön iparigazolvány mellett tehesse; van olyan kamara is, a mely a külön iparigazolvány váltásának kényszerét csak arra az esetre akarja megállapítani, ha a vegyes kereskedő a vegyes kereskedés bejelentésekor kifejezetten be nem jelenti azt a szándékát, hogy az említett cikkek is akarja üzletében tartani, végül akadt egy kamara, a mely valóságos osztályokba akarta sorolni az országnak összes városait és községeit a szerint, a mint lakik-e bennük az említett árucikkekkel foglalkozó speciális kereskedő vagy iparos, vagy sem és ha igen, kettőnél több-e, vagy kevesebb s természetesen a szerint más és más intézkedéseket javasolt. Kiváncsiak lehetünk, hogy a kereskedelmi miniszter e sokféle vélemény közül melyikhez fog csatlakozni. Annyi bizonyos, hogy ha a miniszter a fogyasztó-közönséget is megszavaztatná, sokkal világosabb és egyöntetűbb képet nyerne arról, hogy mit szükséges a vegyes kereskedőnek és csatósoknak árusítania és mit nem.

NYILT-TÉR. *)

Rövid használat után nélkülözhetlen Igen alkalmas utazásoknál. Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.

(Bizonyítványt kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.)

Sarg's *Kalodont*

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátríthatók el ez által. Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „Kalodont“, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Menyasszonyi selyem 60 krtól 11 frt. 35 kr.-ig méterenként, franko vámmentesen a házhöz. Nagy választék. Henneberg selyem-gyára Zürichben.

Ajtai K. Albert

„Magyar Polgár“ könyvnyomdája

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 4. sz.

Elvállal

mindennemű nyomtatványok elkészítését

s azoknak izléses, hibátlan és a megrendelő által

megszabott időre való elkészítéseért felelősséget vállal.

* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Birtokrendezési hirdetmény.

Sa. 996—1904.
polg.

Hirdetmény.

75 3—3

A letkai általános határtagositási ügyben közhírré teszem, hogy az előmunkálatok megkezdésére, nevezetesen a képviselői rendezésére, működő mérnök megválasztására és költségelirányzat elkészítésére tárgyalási határnapul **1904. évi április hó 6-ik napjának d. e. 8 óráját tűztem ki Letka községhezához.**

Erre az érdekelteket azzal idézem, hogy egyes felek kimaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Felhívom egyidejűleg a birtokrendezési mérnököket, hogy a kik ez ügyben a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat hozzám, vagy az érdekeltelekhez küldjék be.

A kir. törvényszéktől.

Décsen, 1904. évi februárius hó 8-án.

Dr. KOKLER,
kir. tszéki eljáró bír.

Szám 70—1904.

77 1—2

H i r d e t é s

korpa-szállításra beadandó ajánlatok ügyében.

A kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságának 1904. év folyamán 250—300 métermázsas tiszta durva **buzakorpára** van szüksége, mely mennyiség két hetenként, esetleg havonként 15—20 métermázsányi részletekben szállítandó a tanintézeti raktárba. Felhívtnak, a kik a szállításra vállalkozni óhajtanak, hogy mintával ellátott zárt írásbeli ajánlatukat **folyo évi februárius hó 25-ig** a tanintézeti igazgatói irodába küldjék.

A kinek ajánlata elfogadtatik, 250 korona biztosítékot kell elhelyezni a tanintézet házipénztárába, a kötendő szerződés aláírásakor.

Kolozsvár, 1904. februárius 18.

M. kir. gazdasági tanintézet
igazgatósága.

400 kg.

fehér, finom mézet
à 1 kor. és 5 kgr.
postán, bérmentve,
utánvétellel 7 koro-
náért elad **Pinkert J. Béga-Szt.-György,**
Torontálmege.

79 1—1

150. szám.
A 1904.

76 3—3

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi Minister ur **ő Nagyméltóságának** 1904. évi januárius hó 17-én kelt 72168—903. számú rendeletével a **kolozs-karai** kinestári birtokon levő udvarháznak **iskola, óvoda és óvónői lakás** átalakítását **5477 korona 94 fillér** összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálat kivitelének biztosítása céljából az **1904. évi márczius hó 2-ik napjának d. e. 11 órájára** a kolozsvári m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhívtnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annál inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántpénz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál — a rendes hivatalos órákban — naponként megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1904. évi februárius hó 12 én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Megenni való
szép eredeti, művészi fénykép felvételek.

Nagyon érdekes tárgyak.

Válogatott 30 lapot küld 3 kor. 40 fill.-ért
(levéljegyekben) **Nicola Tarapanoff,**
Berlin, 65. Postamt 5.

VILÁGPANORÁMA

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3. sz.

1904. februárius hó 14-től 20-ig

A párisi világkiállítás.

Belépti díjak: felnőttek részére 40 fillér. Tanulók, gyermekek és katonák, örmestertől lefelé 20 fillért fizetnek. 12 14—*

Jegyek előre válthatók Müller utóda Somlyay M. üvegkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. Egy jegy 30 fillérjével.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban felvállaltatnak
a lap kiadóhivatalában.

Óh jaj!

Eljen!

Megfojt ez az
átkozott köhögés.

Egger-mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor. Próbadohoz 30 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueristánál, dr. Czetz Dénes, Dávid József gyógytárakban, gyógyszerár az Egyszarvuhoz, Gergely Ferencz utóda drogeria, Halász Jenő, dr. Hintz György, Székely Miklós, Sárga Gergely és Tanács József gyógyszerárakban.
Mező-Örményesen: Magassy László, **Tordán:** Böhm Gusztáv gyógytárakban. 1 13—26

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

IX-ik évi

rendes közgyűlése

1904. februárius hó 29-én délelőtt 10 órakor

fogja Kolozsvárt, az intézet helyiségében, Mátyás király-tér 7. szám (saját ház) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1903-ik évi üzleteredményről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása iránt.
3. Négy igazgatósági tag megválasztása.
4. Két esetleg három felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
5. A választmány megválasztása.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az intézet pénztáránál Kolozsvárt, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél, vagy a Hazai Bank Részvénytársaságnál Budapesten — még le nem járt szelvényeivel együtt — letétetett. — Értesítjük a t. részvényeseket, hogy az Igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg-, nyereség- és veszteség-számla az intézet hivatalos helyiségében közzsemlére ki van téve, s azt az üzleti órák alatt a t. részvényesek megtekinthetik.

Kolozsvárt, 1904. februárius 12.

Az igazgatóság.